

STUDIECIRKELMATERIAL

BARNOMBUDSMANNENS RAPPORT OM PORNOGRAFINS INVERKAN PÅ BARN OCH UNGA

Introduktion

De senaste åren har ungas pornografikonsumtion varit ett hett ämne för debatt. Gemensamt för alla som engagerat sig i frågan är omsorgen om ungas rätt till sin egen kropp, sexualitet och integritet. Oavsett ens personliga känslor och uppfattningar om porr, så är det viktigt att diskussioner om unga och pornografi baseras på den kunskap som finns. Syftet med den här studiecirkeln är att stötta sådan kunskapsinhämtning genom gemensam läsning och samtal.

Om Barnombudsmannens rapport

I februari 2020 fick Barnombudsmannen i uppdrag av regeringen att genomföra en kartläggning av kunskap om pornografins inverkan på barn och unga. Uppdraget redovisades i juni 2021 i form av en rapport i tre delar. Den här studiecirkeln fokuserar på första delen, forskning om pornografins inverkan på barn och unga. De andra delrapporterna tar upp vilka metoder och arbetssätt som finns för att prata med unga om porr samt insamlade erfarenheter om pornografi från barn och unga och civilsamhällesaktörer. Alla tre delrapporter finns att läsa och ladda ned på Barnombudsmannens hemsida.

Innan ni börjar

- Bestäm ramarna. Hur länge håller ni på och när är det dags för paus?
- Bestäm en som håller tiden och påminner om paus när det är dags.
- Bestäm ett par spelregler för samtalet. Här är ett förslag som ni kan utgå ifrån:
  - Det är okej att tänka högt och att ändra sig.
  - Alla har rätt att vara tysta eller att säga 'pass' som svar på någon fråga.
  - Alla får bidra med sina perspektiv och värdesätter att ta del av andras.
- Bestäm hur ni fördelar ordet och talutrymmet. Ni kan t ex ha en som ansvarar för att hålla koll på vems tur det är att prata. Ett annat sätt är att använda rundor med tid så att alla får lika mycket utrymme att prata. Då behövs en tidtagare. Det går också bra att blanda sätt.
- Frågorna i det här materialet är bara förslag för att starta upp diskussionen. Om gruppen hittar andra teman eller frågor så går det lika bra. Man behöver inte heller hinna med alla frågor till varje träff.

Förslag på format

Tre träffar á 1-2 timmar per gång. Ta minst en paus på 10-15 minuter under varje träff. För de som vill kan man ses en timme tidigare och ha gemensam lässtund av rapporten. Cirkeln fungerar att arrangera både i digital och i fysisk form.

TRÄFF 1

Den första träffen fokuserar främst på sidan 11-31 i [Barnombudsmannens rapport, Kartläggning av forskning om pornografins inverkan på barn och unga](#).

Inledningsrunda

Det här fastnade jag för när jag läste/Det här skulle jag vilja prata mer om....

Gemensam diskussion

Porr är ett begrepp som kan betyda olika saker för olika personer. Hur förstår du begreppet porr efter att ha läst första delen av den här rapporten?

Tycker du att bilden som rapporten ger överlag stämmer överens med bilden av unga och pornografi i media? Om inte, varför tror du att den skiljer sig åt?

Rapporten ger bilden av att porrkonsumtion är på nedåtgående bland unga. Vad tror du att det kan finnas för förklaringar till varför unga konsumerar mindre porr?

Samtidigt verkar gruppen som tittar på porr flera gånger i veckan öka något. Den gruppen innehåller främst killar. Vilka tolkningar gör du av det efter att ha läst rapporten? Finns det andra könsskillnader du tänkte på?

De allra flesta unga söker själva upp den porr de konsumerar. Vilka skäl ser du att unga har till att söka upp pornografi? Kan det vara olika för olika grupper av unga, t ex hbtq-ungdomar eller unga med normbrytande funktion?

Finns det något annat ur texten som du vill diskutera?

Avslutningsrunda

Det här bär jag med mig från idag...

Tips för den som vill fördjupa sig efter träffen

Läs mer om RFSU:s ställningstagande kring porr på sidan 20 i idéprogrammet.
<https://www.rfsu.se/globalassets/pdf/ideprogram2015web.pdf>

TRÄFF 2

Den andra träffen fokuserar främst på sidan 32-37 i Barnombudsmannens rapport, *Kartläggning av forskning om pornografins inverkan på barn och unga*.

Inledningsrunda

Det här har jag tänkt på sedan vi sågs sist...

Gemensam diskussion

Vad är skillnaden på samband och orsakssamband och varför är det viktigt att skilja på dem när man pratar om porrens påverkan på unga?

Hur förstår du kopplingarna mellan ungas hälsa/ohälsa och porrkonsumtion? Tänker du olika för olika grupper av unga?

Kompulsivt, eller tvångsmässigt, beteende kopplat till porrkonsumtion, eller "porrberoende" som det ibland kallas, är något som både vuxenvärlden och unga oroar sig för. Vad tänker du om det efter att ha läst rapporten?

Hos många unga finns en oro om att se för mycket på porr. Vad tänker du är "för mycket" efter att ha läst rapporten?

Vad skulle du vilja veta mer om? Finns det frågor som forskningen ännu inte besvarat?

Finns det något annat ur texten som du vill diskutera?

Avslutningsrunda

Det här bär jag med mig från idag...

Tips för den som vill fördjupa sig efter träffen

Lyssna på podden "Nätporr – hur tar man det där svåra samtalet med sitt barn?" (30 minuter lång) <https://internetkunskap.se/foraldraskap/natporr/>

TRÄFF 3

Den tredje träffen fokuserar främst på sidan 38-60 i Barnombudsmannens rapport, *Kartläggning av forskning om pornografins inverkan på barn och unga*.

Inledningsrunda

Det här har jag burit med mig från samtalet förra gången vi sågs...

Gemensam diskussion

Sambandet mellan pornografikonsumtion och våldsutövande och våldsutsatthet är omdiskuterat. Rapporten lyfter fram att forskningen har på olika och ibland motstridiga resultat. Hur tycker du att man bäst hanterar ett så osäkert forskningsläge när man pratar om pornografi?

Enligt rapporten är unga kritiska mot de bilder av sex som skildras inom pornografi. Tjejer och unga som inte identifierar sig som kille/tjej är mer kritiska än killar. Vad tänker du om könsskillnaderna? Vad tror du att de beror på?

I rapporten framkommer det att unga vill prata mer med vuxna om pornografi. Vad tror du är viktigt för att ett sådant samtal ska bli bra?

Vad i rapporten önskar du att lärare och andra vuxna känner till när de ska prata med unga om porr?

Varför tror du att frågan om pornografi och unga väcker så starka känslor och så het debatt? Vad får det för konsekvenser – positiva och/eller negativa?

Finns det något annat ur texten som du vill diskutera?

Avslutningsrunda

Det här tar jag med mig från våra samtal i studiecirkeln...

Tips för den som vill fördjupa sig efter träffen

Se filmen "Så pratar du om porr" från RFSU:s metodbank (4 minuter lång), https://www.youtube.com/watch?v=R5osiNXlrQc&ab_channel=RFSU

PRAKTISK INFORMATION & TIPS

Här följer lite praktisk information och tips kring att ordna en studiecirkel.

Vid avslutad cirkel kontakta aktiv@rfsu.se

När ni genomfört er studiecirkel önskar vi att ni skickar ett mail till RFSU:s föreningsutvecklare på aktiv@rfsu.se. Beskriv då gärna kort hur ni upplever att cirkeln gick och meddela hur många som deltog.

Samarbeta med er närmsta lokalförening eller studieförbund

RFSU har 17 stycken lokalföreningar, från Luleå i norr till Malmö i söder. Om er cirkel består av personer som alla bor nära samma lokalförening kan ni kontakta föreningen för att få tips och råd, söka pengar för material, fika och lokalkostnader. Att samarbeta med en lokalförening är även ett bra sätt för att få fler att komma till er cirkel. Lokalföreningen kan då till exempel marknadsföra cirkeln på sin Facebooksida. Här hittar du alla RFSU:s lokalföreningar: <https://www.rfsu.se/vad-vi-gor/nara-dig/lokalforeningar/>

Det går även att samarbeta med ett studieförbund på er ort. Här hittar ni information och kontaktuppgifter till de olika förbunden: <https://studieforbunden.se/om-oss/>

Verktyg för att hålla en digital cirkel

Om er cirkel består av personer som bor på olika platser, eller om ni helt enkelt bara tycker att det är smidigare, kan ni hålla er cirkel digitalt. Meets är ett bra gratisverktyg för att hålla digitala möten som går att använda via en vanlig webbläsare: <https://meet.google.com/>

Du skapar ett möte genom att gå in på hemsidelänken ovan, och trycka på "nytt möte".

I pop-up rutan som dyker upp, kan du välja på två alternativ:

1. Starta ett direktmöte. Då startar du ett möte på en gång. Du delar sen bara webbadressen till den/de andra som ska vara med på mötet så kan de hoppa in.
2. Skapa ett möte till senare. Då kan du boka ett möte en annan dag eller tid och får en länk som du kan skicka till de andra som ska vara med på förhand.

Frågor?

Tveka inte att kontakta RFSU:s föreningsutvecklare på aktiv@rfsu.se om du har frågor om detta material, om att starta en studiecirkel eller om det dyker upp frågor under vägen.

Tack

Stort tack till Lina Fridén, Hanna Knutsson och Sanna Vanno för bidrag till utformandet av detta material.

Riksförbundet för sexuell upplysning
Box 4331, 102 67 Stockholm
www.rfsu.se

